

su forumu ve suyun geleceđi

Bahadır GÜLER
Hacettepe Üniversitesi

Dünya Su Konseyi tarafından gerçekleştirilen Dünya Su Forumları, suyun "kimin olacağı" hakkında fikir birliği sağlamak üzere gerçekleştirilen toplantılardır. Aynı amaçlarla beşincisi 16-22 Mart tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilecek olan Dünya Su Forumu'ndan sonra, suyla ilgili değişim sürecinin 1980 yılından itibaren hayata geçirilmeye başlanmış olduğu Türkiye'de de, suyun ticarileştirilmesinin "meşru" temelleri atılmış olacaktır.

Dünya Su Konseyi, en yalın haliyle bir insan hakkı olan suyun farklı bir bilinçle zihinlerde yer etmesi amacıyla etki alanı oluşturmaktadır. "Yönetişim", "bütünleşik su kaynakları yönetimi", "özelleştirme" ve "sürdürülebilirlik" gibi kavramları suyla birlikte kullanmakta ve yapılan her bir Su Forumu'nda bu kavramlara değişik anlamlar yükleyerek zihinlere sokmaya çalıştığı içerikleriyle sürekli oynamaktadır.

Bütünleşik kaynak yönetimi, suların siyasal-coğrafi sınırlara değil doğal-coğrafi sınırlara göre kullanılacak yönetsel birimler eliyle yönetilmesi anlamına gelir. Yönetişim kavramı bugün Dünya Su Yönetimin en önemli kavramı haline gelmiştir. Bu kavramlar aynı zamanda su dışında her alanda küreselleşmesinin yönetim modeli olarak gelişmektedir.

Uluslararası su kuruluşları denilince akla ilk önce Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu gelir. Dünya Bankası, bu gelişmeler doğrultusunda, kredi sağladığı ülkelerdeki su ile ilgili alt yapı, üst yapı, kanalizasyon gibi projeler için kamu-özel sektör işletme modelini dayatmaktadır. Dayatılan bu model kamunun işlevsiz hale getirilerek suyun özel sektöre devredilmesinin yolunu açmaktadır.

Dünya Bankası'ndan 1980 yılında alınan kredinin ön koşulu olarak İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin kurulması ve bunun ardından diğer su ve kanalizasyon idarelerin açılması ülkemizde de bu politikaların nasıl uygulandığına dair bir örnektir. Bunların dışında Yuvacık Barajı, Çukurova Projesi, İzmir Su Temini gibi geniş çaplı projelerde, bu politikanın bir başka yüzüdür. Başka bir örnekte Antalya, Bursa ve Çeşme-Alaçatı belediyelerinin içme suyunu özel sektör ile yönetmesidir.

Suda ki bu hızlı değişim son yıllarda giderek hızlanmaktadır. Kısaca incelemek gerekirse;

- 1992, Uluslararası Su ve Çevre Konferansı, Dublin
- 1992, Birleşmiş Milletler Çevre ve Gelişme Konferansı, Rio de Janeiro
- 1993, Dünya Bankası Su Kaynakları Yönetimi Raporu
- 1996, Küresel Su Ortaklığı ve Dünya Su Konseyinin Oluşturulması
- 1997, Birinci Dünya Su Forumu, Marakes
- 2000, İkinci Dünya Su Forumu, Lahey
- 2001, Su Üzerine Uluslararası Konferans, Bonn
- 2001, Birleşmiş Milletler Binyıl Deklarasyonu
- 2003, Üçüncü Dünya Su Forumu, Kyoto
- 2006, Dördüncü Dünya Su Forumu, Mexico City
- 2009, Beşinci Dünya Su Forumu, İstanbul

şeklinde sıralanabilir. Türkiye'de ve dünyada "su kıtlığı", "su krizi", "susuzluk", "kuraklık" hatta "küresel ısınma" gibi anahtar kelimeleri kullanılarak özelleştirmeler meşru gösterilmektedir. Birkaç on yıldır hızlı bir kentleşme süreci yaşayan Türkiye'de kamu finansmanı ve kamu işletmeciliğine dayalı su ve kanalizasyon yönetiminden giderek vazgeçilerek, dış borçlanma ve özel şirket işletmeciliğine dayalı bir modele geçiş süreci yaşanmaktadır.

